

פחד דוד

פרשת
בחוקות

כ' אייר
תשע"ו

820

אבות פרק ה'

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוו"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוו"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 19:02 | 19:17 | 19:10 | 19:18

מוצאי שבת 20:19 | 20:22 | 20:23 | 20:20

רבינו תם 20:55 | 20:52 | 20:56 | 20:54

משכיל לדוד

משיכה טבעית ללימוד התורה

ולפעול. כן מצינו שלעיתים לבו של האדם מפתה אותו ללכת למקום אסור, אך בעוד שמחשבתו פונה למקום האסור, רגליו לא נותנות לו ללכת למקום זה.

אם כן למרות שנראה בעינינו שהמוח לבדו הוא זה שמורה לאדם להיכן ללכת וכיצד לנהוג, אין הדבר כן, וגם לרגלים יש ממד עצמאות משל עצמן, וככל שאדם מתעלה ומתקדש במעלות התורה והיראה, רגליו מתעלות בדרגתן ומקבלות יכולת להחליט באופן עצמאי בניגוד לדעת המחשבה. והמתבונן יראה שלמעשה זה לטובת האדם, שבעוד שמחשבתו נוטה לכיוון האסור, רגליו מושכות אותו לדרך הישרה, ובכך מצילות אותו מן החטא.

וזהו אם כן ביאור דבריו של דוד המלך "חישבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך", שדוד המלך כל כך התקדש והתעלה במדרגתו עד שרגליו קיבלו מימד עצמאי של החלטה והתבוננות, והם אלו שעזרו לו בעבודת ה' והובילו אותו לבית המדרש, על מנת שיהיה שקוע כל כולו בעבודת ה' ולא יתפנה להבליות והחומריות המציפים את כל הסביבה כולה.

ועל פי זה נראה לבאר שאף כאן כתבה לנו התורה "אם בחוקותי תלכו", ופירושו שכל כך תהיו קדושים ונעלים בעבודת ה', עד שגם רגליכם יתקדשו ויתעלו ויגרמו לכם להתהלך בעמלה של תורה. ויש בזה חיוק עבור האדם שלא רק ראשו ומחשבתו יורו לו ללמוד תורה, אלא אף רגליו יוליכוהו ישירות לבית המדרש מבלי להסתפק כלל וכלל, ומבלי נטייה ללכת לכלות את הזמן במקומות אסורים, במקום לשבת ולהגות בדברי התורה הקדושה.

ונראה להוסיף ולומר שעצם העובדה שדוד המלך אמר "חישבתי דרכי" דהיינו חשבתי בדעתי ללכת למקומות מסוימים שאינם בני מדרש, אנו למדים שאף לדוד המלך שהיה מלך בישראל ושר כל ימיו זמירות לה' יתברך, היה יצר הרע שניסה למנוע ממנו את ההליכה לבית המדרש. וכפי הידוע דוד המלך היה אדמוני, דבר המצביע על כך שהיה בעל דם חם, מרץ רב ונטייה למידת התאוה והכעס. ולמרות שדוד המלך מצד עצמו ניחן במידות קשות שהיה בכוחו להפריעו בעבודת ה', הוא לא נתן ליצר הרע לשלוט בו, אלא בעבודתו העצמית הוא שלט בו עד כדי כך שליצר הרע לא הייתה יכולת לפעול על מחשבתו, ורגליו הקדושות גברו עליו.

בזמן שאדם מרגיל את גופו לקיים מצוות, הרי שעם הזמן הידיים הרגליים הפה וכל גופו מתרגלים לדבר מצוה עד שהם מחפשים להמשיך ולהתמיד במצוה. ומשום כך רגליו של דוד המלך היו נושאות אותו לבית המדרש, היות והן כבר היו רגילות לקיים מצוות, והיות שכבר היו רגילות לדבר מצוה ונהנו מכך, הן חיפשו לעצמן מצוות נוספות משום האושר הרוחני שנגרם להן בשל כך. ועל כך אמר הכתוב "אם בחוקותי תלכו", ומשמע שכל כך תהיו רגילים להשתמש בגופכם לדבר מצוה, עד שרגליכם כבר תישאנה אתכם מעצמן לקיים את המצוות משום רגילותן בדבר, בבחינת "וישא יעקב את רגליו וילך" - שרגליו לא נשאו אותו אלא רצו להישאר במקום קדוש זה, אך הוא נשא את רגליו משם בעל כורחם.

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם." (ויקרא כו, ג)

הנה יש לעורר ולהקשות משום מה בחרה התורה לכתוב "אם בחוקותי תלכו", ולכאורה ניתן היה לכתוב "אם בחוקותי תשמעו", או אם "את חוקותי תקיימו", וכיוצא בזה, ויש להבין מהו הדיוק בלשון 'תלכו', ואם בחרה התורה לכתוב לשון הליכה לעניין זה, משמע שיש בכך ללמדנו דברים הרבה.

ונראה לבאר לשון זו של "אם בחוקותי תלכו", על פי מה שאמר דוד המלך נעים זמירות ישראל (תהלים קיט, נט) "חישבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך", ונתכוון דוד המלך לומר במילים אלו, שלמרות שחישב במוחו ובמחשבתו ללכת למקומות שונים, לבסוף רגליו גברו על מחשבותיו והוליכו אותו לבית המדרש. ודבריו אלו של דוד המלך תמוהים עד מאוד ודורשים ביאור.

הנה כפי הידוע, המוח מצוי בראשו של האדם שהינו מקום המחשבה, ועל פי המחשבות העוברות בראשו של האדם, הגוף פועל את פעולתו, ובזמן שהמוח מצווה על הרגליים ללכת לכיוון מסוים, הן נשמעות להוראותיו והולכות על פי מה שנצטוו. ומשמע מכך שהמחשבה מפעילה את איברי הגוף, ולא שאברי הגוף הם אלו המפעילים את עצמם לבדם ללא התערבות המחשבה.

ולאור זאת קשה, אם הראש הוא מקום המחשבה ועל פי הגוף פועל את פעולתו, כיצד יתכן להבין את דבריו של דוד המלך שלמרות שחישב בראשו ללכת למקום פלוני, רגליו גברו על מחשבותיו והוליכוהו לבית המדרש. הרי זה היפך הטבע וההיגיון. ועל פי דברים אלו נראה כאילו הרגליים הלכו לבדם מבלי צורך לקבל פקודה מן המוח, בזמן שידוע וברי לכל שהמוח הוא זה שממונה לפקוד פקודות על הגוף ולהורות להם כיצד ינהגו.

ופירוש הדברים, שאננם הגוף מקבל את פקודותיו מן המוח, אך עם זאת, הוא אינו חלק נפרד מן הראש אלא קשור אליו באופן ישיר. זוכר אני שכאשר הייתי בחור בישיבה הקדושה של סונדרלנד שבאנגליה, הלכתי ביום שישי לטבול במקווה לכבוד שבת. סולם המדרגות שהוביל לתוך המקווה עצמו היה חלוד ושובר, וכשירדתי לבצע את הטבילה, החלקתי ונפצעתי ברגלי. אותה פציעה גרמה לי לדמם מהרגל בכמות גדולה, ומכיוון שהדם היה רב, מיד שלחו אותי לטיפול לעצור את הדם, כי כפי הידוע למרות שהרגל מרוחקת מן הראש, אך אם הרגל פצועה ומאבדת דם רב, לא רק שהיא נפגעת ויוצאת מכלל שימוש, אלא כל הגוף כולו נפגע בעקבותיה, ואף הראש מפסיק לתפקד.

ומשמע שהרגל הינה חלק מן הגוף כולו וקשורה בקשר ישיר לראש ולמוח, למרות היותה מרוחקת ממנו. ומציאות זו מלמדת אותנו לגבי חשיבותה של הרגל, שלמרות שדרכה לקבל פקודות מן המוח ולפעול על פיהן, אך לעיתים האדם כל כך מתקדש ומתעלה עד שגם רגליו עולות בדרגתן, ומתוך היותן קשורות בקשר ישיר לראש שהוא מקום המחשבה, הן מקבלות מימד של חשיבה והחלטה עצמאית, לעיתים אף בניגוד לרצונו של האדם העולה במחשבתו. וזהו כפי ששומעים אנו בהזדמנויות שונות על אנשים שאמרו שרגליהם היו כבדות וכאילו מחוברות לאדמה, למרות שידוע בשכלם שעליהם לקום

הילולא דצדיקיא

כ - רבי יוסף וולטון

כא - רבי יצחק אייזיק מוח"ס 'רזא מהימנא'

כב - רבי שלמה אליעזר אלפנדירי ה'סבא קדישא'

כד - רבי יעקב מליסא

כז - רבי אליעזר צבי מקומרנא

כה - רבי חיים חורי

כו - רבי משה חיים לוצאטו

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפנקסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

רעה שהיא טובה

באחד הימים בא לפני יהודי ושאל אותי:

"כבוד הרב, מדוע השנה שחלפה הייתה שנה לא טובה עבורי? והרי קיימתי תורה ומצוות, ועמדתי בניסיונות רבים בגבורה, ומדוע אם כן מקור הפרנסה שלי אבד לי וכל רכושי נלקח ממני?"

"מדוע אתה אומר שעברה עליך שנה לא טובה?" שאלתי אותו "הרי אתה עומד כעת מולי חי בריא ונושם ברוך ה'. וכי דבר זה אינו נחשב בעיניך לשנה טובה? צעירים רבים מתו בשנה זו, ואילו אתה ומשפחתך חיים ושלמים! האם רק הצלחה בכסף נחשבת בעיניך לטובה מהקב"ה?"

היהודי שתק ואני המשכתי בתוכחה:

"האם שכחת את כל הפעמים בהן הקב"ה הציל את חיך ואת חיי משפחתך? ואולי אם היית זוכה בכסף רב הייתה מידת הדין מתוחה עליך בגלל עבירה שעברת, ואז היית חולה מאד ל"ע או שח"ו היית נפטר מן העולם?"

האם אינך רואה את טובתו הגדולה של הקב"ה שהחליף לך את העונש הזה של אובדן החיים באובדן הממון בלבד?

ומדוע אתה אומר שהייתה לך שנה רעה? הרי זוהי כפיות טובה כלפי הקב"ה לחשוב כך!"

היהודי שמע את דברי וברוך ה' הדברים התיישבו על לבו, והוא זכה ללמוד להכיר בטובתו הגדולה של הקב"ה עימו, שמחיה אותו בכל יום מחדש ושופך חמתו על עצים ואבנים בלבד.

יהודי אחר סיפר לי שהוא נוהג להתפלל לקב"ה רק פעם אחת בשבוע.

"האם אתה יהודי רק פעם בשבוע? או שמא רק פעם בשבוע הקב"ה מייטיב איתך?" שאלתי אותו בפליאה.

היהודי שמע את דברי, ולאחר שקיבל את המוסר שלי אמר: "כבוד הרב צודק, לא חשבתי על כך. אני יהודי במשך כל השבוע, והקב"ה מייטיב איתי בכל יום מימות השבוע, ועל כן אני חייב להתפלל אליו ולהודות לו בכל יום ויום".

ממעשה זה ניתן לראות שלעיתים אנשים לא מספיק מתבוננים בכל הטוב שהקב"ה גומל איתם שעה שעה, ולכן הם אינם מתעוררים מספיק להכרת הטוב כלפי הבורא.

אולם כשהם יחשבו יותר לעומק ויתבוננו סביבם - הם יבחינו בכל הטובה הסובבת אותם, ואז יגיעו להודיה עצומה לה' יתברך.

אין שכחה לפני כסא כבודך

אישה עשירה מאד באה לפני באחד הימים ובפיה טענות קשות כלפי הקב"ה וכלפי ההנהגה שלו איתה. לאחר שהאישה נרגעה מעט מדיבורה השוטף שאלתי אותה: "האם את זוכרת שבשנה שעברה קנית לעצמך בית גדול ויפה עד שאפילו בעיתונים כתבו על הבית הזה?"

"כן, בודאי שאני זוכרת" השיבה האישה, ואני המשכתי: "נו, והאם זכרת להודות לקב"ה על כך? הרי הקב"ה היטיב איתך מאד ונתן לך את האפשרות לרכוש את הבית הכי יפה במדינה! ואת, במקום לזכור את חסדו ולהודות לו על כך, שכחת ממנו וכעת את עוד כועסת ורוגזת על התנהלותו הקשה איתך שכל מטרתה היא להזכיר לך את רוב חסדיו הגדולים שעליהם שכחת להודות".

האישה הסכימה עם דברי, ואני המשכתי ואמרתי לה:

"כעת, כשאת מבינה את המקור לקשיים ולבעיות שצצו לפניך - שובי בתשובה על כך ששכחת להודות לקב"ה ולהכיר לו טובה על כל חסדיו הישנים איתך, וזאת תעשי על ידי התחזקות בקיום התורה והמצוות, ואז תראי שבעיותייך תיפתרנה ללא כל קושי".

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"ה' עוזי ומעוזי". (ירמיה טז)

הקשר לפרשה: בהפטרה מוזכר ענין הפורענות שיביא הקדוש ברוך הוא על ישראל אם לא יקיימו את דברי התורה, שהוא מענין התוכחה המוזכרת בפרשה המנבאת את הרעה שתקרה לשונאי ישראל אם חלילה לא יקיימו את חוקי התורה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

להתרחק מהמחלוקת

האיש הנלבב יתבונן תמיד במה שאמרו חז"ל על הפסוק "והא-להים יבקש את הנרדף". ר' יהודה אמר בשם ר' יוסי בן נהוראי: לעולם הקדוש ברוך הוא תובע דמן של נרדפין מן הרודפין, וכו'. ואם כן יש להתבונן מזה כמה יש לאדם להרחיק עצמו מלהיות מעוררי המחלוקת לרדוף צד אחד מהצדדים, אחרי שלבסוף יתבע הקדוש ברוך הוא את דמן מידו. ותחת שהוא מקוה להיות מהמנצחין ולנחול כבוד על ידי זה, יראה לבסוף בבזיונו שיענש בצרעת או בעניות. אבל השומר עצמו מן המחלוקת הרי זה מכובד בפני הבריות.

בטוב טעם

טעמי מנהגי ישראל

בשבת קודש אין מניחים תפילין.

הטעם לכך הוא משום שבשלוש מצוות נאמר בהם שהם 'אות' בין השי"ת לעם ישראל; ברית מילה, שבת ותפילין. ושלושת המצוות הללו מעידים על ישראל שהם עבדים להקדוש ברוך הוא.

והנה בכל יום יש לאדם שני עדים שהוא עבד ה', והם; ברית המילה שבגופו והתפילין שהוא מניח בידו ועל ראשו. וביום השבת שכבר יש לו שני עדים שהם השבת וברית המילה, שוב אינו צריך עוד עד נוסף (תפילין). ולכן בשבת קודש אין מניחים תפילין.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

קביעת עיתים לתורה

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם". (ויקרא כו, ג)

כתב הרמ"א (יורה דעה רמו, כו) "כשמסיים מסכת, מצוה לעשות סעודה", וכתב הש"ך בשם המהרש"ל שאף מי שלא סיים, מחוייב לסיים עימו. וההסבר לכך מובא בספרים שכשמשתתף בסיום אפילו שלא למד את המסכת עם המסיים, הרי זה חשוב כאילו סיים גם הוא.

הנה יש להקשות מדוע באמת מחוייבים לערוך סעודה בסיום מסכת ובסיום הש"ס.

ונראה להסביר שעל ידי שמשתתף בשמחת סיום חברו, הרי הוא רואה ומתפעל איך שחברו שמר בעקביות על זמניו והצליח ללמוד דף אחר דף עד לסיום המסכת. ובפרט בסיום הש"ס שרואים את השמחה הגדולה של מי ששמר בעקביות קנאית על הקביעות של הדף היומי במשך שבע שנים עד שהצליח בסיעתא דשמיא לגמור את הש"ס כולו. וכשרואה המשתתף את השמחה, נצבט לו הלב ומקנא קנאת סופרים מועילה, ולפעמים גם מצטער. וכשרואה הקב"ה את הרצון האמיתי של היהודי שרוצה גם הוא להיות חלק מהמסיימים והלומדים, נותן לו ה' קיצור דרך ומחשיב לו כאילו סיים גם הוא את הש"ס.

אלא שזה רק בפעם הראשונה כאשר מתעורר לדבר, אבל אם גם בפעם השנייה הוא ימשיך בהתשלותו ולא ישמור על הקביעות של הדף היומי ולא יסיים את המסכת או הש"ס, ולבסוף שבע שנים יבוא שוב לסעודת הסיום של חברו ויצטער, כבר לא יחשיב לו ה' כאילו למד, כי כבר קיבל הזדמנות ולא ניצלה. אבל על כל פנים אם הוא היה אנוס באמת, אז הקב"ה שהוא חוקר לבבות הוא לבדו יודע את האמת באיזה אונס היה אדם זה כדי לפוטרו מביטול תורה ולהחשיב לו פעם נוספת כאילו סיים את הש"ס.

גם בני תורה ובני הישיבות והכוללים צריכים לקבוע עיתים לתורה. לא מספיק סדרי הכולל והישיבה, משום שעליהם הם מתוגמלים כספית. צריכים למצוא כל אחד זמן פנוי, שיקדיש ללימוד לשם שמים, ללא שום שכר.

אמר לי חתנו של מורי ורבי הגאון הרב בנימין קויפמן שליט"א ראש הכולל במנצ'סטר, שבשביל לתפוס את חמיו, אפשר רק בין שבע וחצי לשמונה בערב, עד שבע וחצי הוא בכולל, ומשמונה חוזר ללימוד עד שתיים עשרה בלילה. שעות היום ואחר הצהריים לא מספיקות לו בשביל קביעת עיתים לתורה, כי על אלו הוא מקבל תמורה כספית. על כן הוא מטריח את עצמו עם כל שמונים שנותיו לסדר נוסף בלילה בשביל לקבוע עיתים לתורה.

וכידוע, השאלה השנייה ששואלים את האדם בשמים היא "קבעת עיתים לתורה" (שבת לא, א), כלומר אשרי מי שיוכל לומר כן, ואוי לו למי שיתבייש ולא יהא בידיו מענה. והנה רוב העולם שסיימו את הש"ס במשך השבע שנים של לימוד דף היומי, זה ודאי היה בזמן שהם קבעו לעצמם עיתים לתורה. שהיא או בבוקר מוקדם, או בשעות הערב אחרי העבודה המייגעת, ובמסירות נפש הלכו לבית המדרש לדף היומי. אשרם ואשרי חלקם, ובהם הם קיימו "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם".

אמרי שפר

מדרשי חז"ל על פרשת השבוע

סימן שאתה רצוי

"ונתתי גשמיכם בעתם". (ויקרא כו, ג)

בלילות.

בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדין בלילות, בשחרית נשבה הרוח נתפזרו העבים זרחה החמה נתנגבה הארץ, והיו פועלים יוצאים ועוסקין במלאכתן ויודעין שרצון אביהם שבשמים מעשיהם.

דבר אחר: ונתתי גשמיכם בעתם - בלילי שבתות.

מעשה בימי שמעון בן שטח ובימי שלמצה המלכה, שהיו גשמים יורדים בלילי שבתות עד שנעשו חטים ככליות ושעורים כגרעיני הזיתים ועדשים כדינרי זהב, ובצרו מהם חכמים והניחום לדורות הבאים להודיע כמה חטא גורם. לקיים מה שנאמר (ירמיה ה) "עוונותיכם הטו אלה וחטאתיכם מנעו הטוב מכם".

(ויקרא רבה)

שמור בזיכרון

"וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את

בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר". (ויקרא כו, מב)

ביצחק לא נאמר **זכירה**, לפי שאפרו של יצחק נזכר לפני הקדוש ברוך הוא תמיד, ואין צריך לומר זכירה, שכבר זכור ועומד.

וביעקב לא נאמר **אף**, לפי שמיטתו שלימה.

ולמה פתח ביעקב? לפי שהיה לו צער גידול בנים, ולפי שישראל נקראים בשם יעקב הנקרא ישראל.

[אמר הכותב: בזוה"ק ג דף ל. מובא המאמר של רבי חייא על הפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" - היא האש של יצחק, אש תמיד שקיימת תדיר].

(מדרש אגדה)

דרישת שלום לארץ

"וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את

בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר". (ויקרא כו, מב)

ולמה מזכיר זכות אבות ומזכיר זכות הארץ עמהן?

אמר רבי שמעון בן לקיש: משל למלך שהיו לו שלשה בנים ושפחה אחת מגדלתן, כיון שהמלך שואל בשלום בניו, הוא אומר שאלו לי שלום המגדלת.

כך הקדוש ברוך הוא מזכיר זכות אבות ומזכיר זכות הארץ עמהן, וזהו שכתוב בפסוק "וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר - והארץ אזכור".

(ילקוט שמעוני)

פרקים במסכת חינוך הבנים

פלגי מים

אז הנה צעדנו כברת דרך ארוכה בליבת היסוד של מערכת החינוך ובפרקי האהבה והחום שאנו ההורים מרעיפים על ילדינו במהלך כל ימי חייהם, מהלידה ועד לתקופת הבגרות, שכאמור נמשכת שנים ארוכות - השבוע נפנה את מבטינו אלפי שנים אחורה אל תקופת שלמה המלך, ונראה כיצד החכם מכל אדם מתאר את דרך החינוך שהוא ספג מהוריו. וכך מתאר זאת שלמה המלך (משלי ד. ג):

"כי בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני אמי, ויורני ויאמר: יתמוך דברי לבך שמור מצוותי וחייה".

בילדותו, כך מספר לנו שלמה המלך ע"ה, הוא היה מוקף בהורים אוהבים שהם היו דואגים להתפתחותו ולכל צרכיו בבחינת ילד 'רך ויחיד'. ודווקא מתוך ההרגשה הנפלאה הזו של 'רך ויחיד' הוא גם קלט את דברי אביו שפנה אליו מתוך דאגתו לחיי הנפש של בנו ואומר לו "יתמוך דברי לבך שמור מצוותי וחייה".

אם נעיין היטב בספר משלי נמצא שהמסר האמור חוזר על עצמו בכמה צורות, אך המכנה המשותף לכולם שהציווי על ה'חיים' (הרוחניים) מגיע מתוך זה שמי שמצווה אותו על כך הוא זה שבעצם דואג לו ומעניק לו את החיים (הגשמיים).

הרוח מאחרי רעיון זה חוזר על עצמו אין ספור פעמים בספר משלי, והלקח החינוכי המבצבץ מבין השורות מבטא את התובנה שהפנייה הבאה מלבו האוהב

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

לפני כעשרים שנה, הגיע יהודי להילולא של כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א במרוקו, ובכבי תמרוקים סיפר לכל הנאספים את סיפורו המחריד.

בבדיקות רפואיות שערך לאחרונה, התגלה כי הוא חולה במחלת הסרטן ר"ל שהתפשטה בכל גופו. הרופאים לא נתנו לו סיכוי לחיות יותר מאשר ששה חדשים, ואמרו לו: לא נותר מה לעשות לך, אין שום תרופה למחלתך. לך ותהנה במשך ששה חדשים, בזמן שנותר לך לחיות.

הנוכחים בהילולא חיזקו אותו ואמרו לו: "הנה כאן שוכב הרופא הגדול, רבי חיים זיע"א, תתפלל לה' שבזכותו של הצדיק תהיה לך רפואה שלימה".

במרר לבו ענה החולה ואמר: "כל הרופאים הגדולים לא יכולים לעשות לי כלום, ואם כן מה יועיל לי קבר אחד?"

"אם כן, לשם מה הגעת לכאן?" שאלו אותו. וזה השיב להם בפשטות: "שמעתי שיש כאן הילולא ויש סעודה, אז הגעתי".

הנאספים פנו אליו ואמרו לו: "אם הגעת למקום קדוש זה, סימן הוא שמן השמים פתחו לך פתח של רפואה".

מספר יהודים השכיבו את החולה על קברו של הצדיק, ואמרו לו: "נתראה בעזרת ה' בשנה הבאה, כשאתה בריא ושלם".

חלפו עברו להם ששה חדשים, והחולה הגיע לביקורת אצל הרופא, והרופא שואל אותו: "אתה עדיין חיי? אתה עדיין נמצא בעולם? צריך לעשות לך בדיקות". ואכן הוא עבר סידרה מקיפה של בדיקות, ולא מצאו בגופו שום זכר למחלה הנוראה.

את הסיפור הזה סיפר בעל המעשה עצמו, בליל ההילולא של הצדיק רבי משה אהרן פינטו זיע"א, ביום ה' באלול תשס"ד. מאות אנשים ורבנים שמעו את הסיפור (במעמד הנורא הזה נכחו רבני מונטריאל שליט"א, ביניהם הרב הגאון ר' דוד רפאל בנון שליט"א ראב"ד של מונטריאל, מו"ר שליט"א ועוד רבנים נוספים שיחיו). רבים בכו איתו, בכי של שמחה והתרגשות, על הנס שקרה לו.

הוא בכך מילדותו, ואין זה מעבירו על דעתו. "אבל היום, התאונן הסטייפלה, הילד מתרגל מילדותו שכל מה שהוא רוצה - ההורים נותנים לו. אוכל בשפע רב. אין דבר כזה שלא יהיה אוכל בבית, ופירות וממתקים. ומלבישים כמעט כל ילד כמו נסיך, בן מלכים. וחדשים לבקרים מלבושים חדשים".

"ולעומת השפע שמשפיעים לילד בגשמיות - כנגד זה מזניחים לגמרי את חינוך הילדים. האבא הולך לעבודה, ואין לו זמן להשיג על הילדים, וכשחוזר הביתה, עייף ויגע ומרוגז, איננו מסוגל כלל לדבר דיבורי חינוך והדרכה והשפעה טובה עם הילדים, כך שהילדים גדלים ללא חינוך".

"ואחרי שהתרגלו לכל זה בילדותם, שהכל יש להם וכל רצונם מתמלא מיד על המקום, הנה כשגדלים אז כאשר משהו לא הולך כרצוננו, מיד נהיה מאד עצבני, ושוקע במרה שחורה ובדיכאון".

"כי אוכל ומלבושים - יש ביד ההורים לספק לו בשפע ככל רצונו. אבל כבוד, למשל, אינם יכולים להעניק לו, וכשחסר לו כבוד במקום לימודי, כאשר יש תלמידים מצליחים יותר ממנו, בעלי כשרון יותר ממנו, והקנאה אוכלתו, ותאות הכבוד איננה נותנת לו מנוח, והוא הרי כבר מורגל שכל מה שרוצה הוא מקבל, אבל הלא אין ביד ההורים לספק לו את הכבוד שהוא שואף אליו - דבר זה גורם לו למשבר, ולעצבנות ולדכאון למחצה לשליש ולרביע".

"מה שאין כן אם היה מחוסן מילדותו ומורגל בכך שלא כל מה שרוצים מקבלים, כי אז מקרי החיים ומאורעותיהם לא היו מביאים אותו לעצבנות ומרה שחורה. ואף גם זאת: כשהתרגלו לחיות בעניות ובדחקות, אז ממילא כל דבר שהיה יותר טוב מהרגיל - כבר היה ממנו שמחה, ולכן תמיד היו מצבים של שמחה, כי קיבלו שמחה ונהנו מאד מכל דבר טוב שיצא מגדר הרגיל".

של האב לבנו איננה באה בכדי לדרוש ולתבוע ממנו דרך מסויימת, אלא היא באה דווקא להעניק לו עצה טובה להנחות אותו בדרך החיים.

למעשה זוהי זכותם הגדולה והמיוחדת של ההורים, זכות שאין לה תחליף. ההורים הם אלו שמעניקים לילדיהם חיים ומגדלים אותם ברוחניות ובגשמיות, הם אלו שמשפיעים ומקרינים עליהם חום ואהבה אין קץ והילד מודע לעובדה זאת שחייו צומחים מכח ההורים.

מה שקובע את מערכת היחס של החינוך לילדים הוא כח הנתניה, הילד נמצא בתהליך יצירה וגדילה, בגופו, בכוחות נפשו ובניסיון חייו, הוא מוסיף ומחדש בכל עת רגשות ודעות. כל מי שמצטרף לעולם הצמיחה של הילד, יש לו זכות לכוון אותה באותה המידה שהמחנך תורם לגידולו הנפשית - כך תהיה השפעתו המעצבת.

הגאון מוילנא זיע"א מבקש מאשתו באגרת על חינוך ילדיו: "וגם תשגיח על בריאותם ומזונתם תמיד, שלא יחסר להם". מסתבר שגם דבר זה שייכת להוראת החינוך שלו שכן הדאגה הכללית פותחת שער להשפעה רוחנית.

בנקודה זו, נחרוג קצת מהנושא המרכזי שאנו מדברים עליו, כח הנתניה וההענקה, להערה חשובה מבית מדרשו של הסטייפלה, בעל ה"קהילות יעקב" זצ"ל שהיה רגיל לומר: "פעם, בעיירות הקטנות שבחוץ לארץ, גדלו בעניות רבה, ועל ידי זה התרגלו שלא כל מה שרוצים אפשר להשיג. הילד בא מה'חיידר', והרבה פעמים לא היה בבית מה לאכול, והתרגל לסבול רעב. כשהיה אוכל - היה זו אוכל פשוט. פרי - היה יקר המציאות. מלבוש חדש - היו מקבלים לעתים רחוקות מאד. העוני והיסורים מחנכים את האדם לטובתו, שכאשר במשך מהלך החיים חסרים לו דברים שהיה רוצה בהם - הלא כבר רגיל